

OSNOVE PRAVA ZA GRAĐEVINARE

PRAVNI POSAO

Prof. dr. sc. Saša Nikšić (Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

ŠTO JE PRAVNI POSAO?

- Izjava volje jedne ili više osoba koje je, ili samo za sebe ili u svezi s drugim potrebnim pravnim činjenicama, usmjereno na postizanje dopuštenih građanskopravnih učinaka, među kojima su najvažniji postanak, promjena ili prestanak nekog građanskopravnog odnosa.

ZAKON O OBVEZNYM ODNOSIMA

- Primarno uređuje ugovore
- Čl. 14. st. 1. i 3.:
 - Odredbe ovog zakona koje se odnose na ugovore na odgovarajući se način primjenjuju i na druge pravne poslove.

NASTANAK PRAVNOG POSLA

- Čl. 247. ZOO:
 - Ugovor je sklopljen kada su se strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora.

Za perfekciju (nastanak) ugovora u načelu je potreban samo sporazum.

Izuzeci: forma, suglasnosti, odobrenja ...

UČINCI PRAVNOG POSLA

- Očitovanje volje usmjereno na postizanje dopuštenih pravnih učinaka.
 - namjeravani pravni učinci (osnivanje, promjena ili prestanak nekog subjektivnog prava),
 - nenamjeravani pravni učinci (odgovornost za štetu).

PRETPOSTAVKE VALJANOSTI PRAVNOG POSLA

VRSTE PRAVNIH POSLOVA

JEDNOSTRANI I DVOSTRANI PRAVNI POSLOVI

- Jednostrani nastaju očitovanjem volje samo jedne strane.
- Dvostrani nastaju suglasnim očitovanjem volje dviju strana -
UGOVORI:
 - jednostranoobvezne ugovore
 - dvostranoobvezne ugovore

DVOSTRANI PRAVNI POSLOVI

- Ugovori
- Obvezni ugovori – dvostrani pravni poslovi kojima se jedna strana obvezuje drugoj ispuniti određenu činidbu
- Druge vrste ugovora – ugovori o raspolaganju, realni ugovori ...

NAPLATNI I BESPLATNI PRAVNI POSLOVI

- Naplatni (*onerozni*) pravni poslovi - za činidbu se traži protučinidba.
- Besplatni (*lukrativni*) pravni poslovi - ne traži se i ne daje protučinidba.

FORMALNI I NEFORMALNI PRAVNI POSLOVI

- Formalni pravni poslovi (po zakonu; prema volji ugovornih strana)
- Neformalni pravni poslovi

SADRŽAJ PRAVNOG POSLA

- Bitni sastojci pravnog posla
- Prirodni sastojci pravnog posla
- Nuzgredni sastojci pravnog posla

BITNI SASTOJCI

- Sastojci koji su nužni za određeni tip pravnog posla
- Objektivno bitni sastojci (*ius strictum*)
- Subjektivno bitni sastojci

PRIRODNI SASTOJCI

- Sastojci koji se u pravnom poslu podrazumijevaju, jer proizlaze iz naravi određenog pravnog posla.
- Prošireni sadržaj pravnog posla.
- Određeni su propisom, ali dispozitivnim normama.

NUZGREDNI SASTOJCI

- Sastojci koji vrijede samo ako ih strane ugovore
- Služe kako bi strane prilagodile pravni posao svojim potrebama
- tipični:
 - uvjet
 - rok
 - namet

NEVLJANOST PRAVNIH POSLOVA

OBLICI NEVALJANOSTI

1. ništetnost (apsolutna ništetnost; stari naziv = ništavost)
2. pobojni pravni poslovi (relativna ništetnost)

NIŠTETNOST

- POJAM: Ništetni su pravni poslovi koji ne proizvode pravne učinke koje bi, da su valjani, trebali proizvesti.
- SMISAO: Zaštita javnih interesa
- nastupa po samom zakonu (nije potrebna tužba), djeluje od trenutka sklapanja (kao da pravni posao nikada nije bio sklopljen)
- Sud na ništetnost pazi po službenoj dužnosti (*ex offo*)

POBOJNOST

- Pobojni pravni poslovi proizvode pravne učinke kao i valjani ali se mogu, iz propisima predviđenih razloga i u predviđenom roku, poništiti.
- Pravila o pobojnosti ustanovljena u svrhu zaštite interesa ugovornih strana.
- Sud ne pazi na pobojnost po službenoj dužnosti, već samo na zahtjev stranke u čijem je interesu pobojnost ustanovljena

POBOJNOST

- Ne nastupa *ex lege*.
- *TUŽBU JE OVLAŠTENA PODNIJETI ISKLJUČIVO UGOVARATELJ KOD KOJEG POSTOJI RAZLOG POBOJNOSTI*
- Odluka suda jest konstitutivne prirode.
- Pobojnost djeluje *ex tunc*.

ROK

1 godina subjektivni rok / 3 godine objektivni rok

PRETPOSTAVKE VALJANOSTI

- pravna i poslovna sposobnost subjekata
- valjano i suglasno očitovanje volje
- moguća, dopuštena, određena ili određiva činidba
- dopuštena pobuda (motiv)
- PONEKAD: određeni oblik pravnog posla